

Rigsdagsmand har sagt, det gif ikke an, og at det vilde være aldeles urigtigt og uretfærdigt, at paalægge Skatter directe paa det frie Hartkorn, uden at paalægge tilsvarende Skatte paa det ufrie Hartkorn. Jeg skal paa ingen Maade sige, at det vilde være rigtigt. Jeg har fra første Dieblik sagt, at jeg sluttede mig i alt Væsentligt til denne Lov, og man har i denne Anledning misforstaaet mig, som om jeg sætte nogen Værdi i, at have givet det første Stød til Lovforslaget i den Skikkelse, hvori det er fremtraadt. Det er ikke nogen Værdi, jeg har villet sætte deri, men jeg har kun derved villet antyde, at jeg paa Grund deraf anseer mig fastere bundet til denne Lovs Betragtningssmaaede og Opfattelse af Forholdene, end den kan være, som først for nylig har givet sig af med dette Spørgsmaal. Men naar man forresten er kommen ind paa den Betragtningssmaaede, saa skyldes det virkelig i det Væsentlige Forhandlingen fra en tidligere Tid; saaledes er der i Forslaget Nr. 1 angaaende Udjævningen af Forstjellen mellem det privilegerede og uprivilegerede Hartkorn henvisst til et af Bilagene, der indeholder en Extract af forskjellige ældre Actstykker, hvori det i det af Roeskilde Ständerforsamling i Aaret 1844 til Regjeringen indgivne Andragende hedder; „Det vilde derfor efter Forsamlingens Mening være ikke blot høist ubilligt, men under Forhold, hvor der ikke behøves nye Skattepaalæg, endog uretfærdigt at paalægge det frie Hartkorn samme Skattebyrde, som det ufrie, uden at give Bederlag for denne Byrde“. Nu gad jeg vide, om der ikke i den Maade at udtrykke sig paa, findes en ikke saa svag Andledning til at troe; at, naar der var Trang dertil, saa maatte man kunne bruge den (Ja! Ja!). Et Collegium, som man vistnok ikke skal besynde for i en Række af Aar at have givet Menigmand for meget Medhold, det danske Cancellie, skriver om denne Sag: „Saaledes burde det vistnok kun være som en extraordinair Skat, hvorhos da heller ikke de, som paa Grund af Matrikulens Usuldkommenhed, o. s. v.“ Altsaa har ogsaa det ærede Cancellie troet, at det var muligt at paalægge en Skat, idetmindste under saadanne Omstændigheder uden at tage Hensyn til nogen Erstatning. Vi komme, naar vi fastholde denne Idee, til at see, at det

heller ikke er Medlemmerne her i Forsamlingen, som først have bragt denne Betragtningssmaaede for Dagen, det er altsaa muligt at gjøre det selv efter den højeste Statsmyndigheds Opfattelse af Forholdene fra den tidligste Tid. Spørgsmaalet er altsaa, kunne vi faae os dragne ud af denne Sag, som vi nu have for, paa en Maade, som, saa at sige, tilfredsstiller begge Ideer, nemlig ogsaa den, som her er fremsat, at opkræve uden videre i Næstens Tid de mindre betalte eller udredte Skatter af det frie Hartkorn, og senere skaffe de Paagældende den behørig Erstatning herfor, og det bragte den ærede Ade Deputerede for Kjøbenhavn (Rothe) paa Bane forleden Dag paa en meget smuk Maade, men han gif ikke den hele Bei igjennem som han havde begyndt. Han sagde nemlig, at der var to Ting, som forelaae i denne Lov; den ene var Udjævningen af Forstjellen i Skatterne, og den anden Erstatningen; lad os forudsætte, at han havde været Minister, og at han skulde have givet en Lov, saa havde han vistnok, følgende denne Anskuelse, givet en Lov, som ufortøvet havde udjævnet Forstjellen, og derefter var han kommen med en anden, maaffee opsparet til en heldigere Tid, om at give Erstatning. Den ærede Ste Rigsdagsmand for Kjøbenhavn (Mourier) sagde vel, at vi ikke kunde stille Udjævningen fra Erstatningen, og det var mere klogt, troer jeg, end rigtigt, det var fuldkomment klogt, thi ellers havde hans hele Argumentation langtfra faaet den Betydning, men rigtigt er det aabenbart ingenlunde. Det er ganske vist, at Udjævningen af det frie Hartkorn med det andet og Spørgsmaalet om Erstatningen ere to særskilte Ting, og det troer jeg, den ærede Forsamling især vil blive opmærksom paa, naar den tilbagefalder i sin Erindring det Foredrag, som er holdt af min ærede Ven, der sidder her bag mig tilhøre (Ingstrup). Han sagde nemlig, og det er vist ogsaa det, som de fleste Medlemmer heri Sælen have heftet deres Opmærksomhed paa, at det, hvorom der meest er Spørgsmaal, er Udjævningen af de communale Byrder, og det, hvorfor man især har søgt det frie Hartkorn i Kjøb og Salg, det er, fordi man derved haabede i længere Tid idetmindste at være